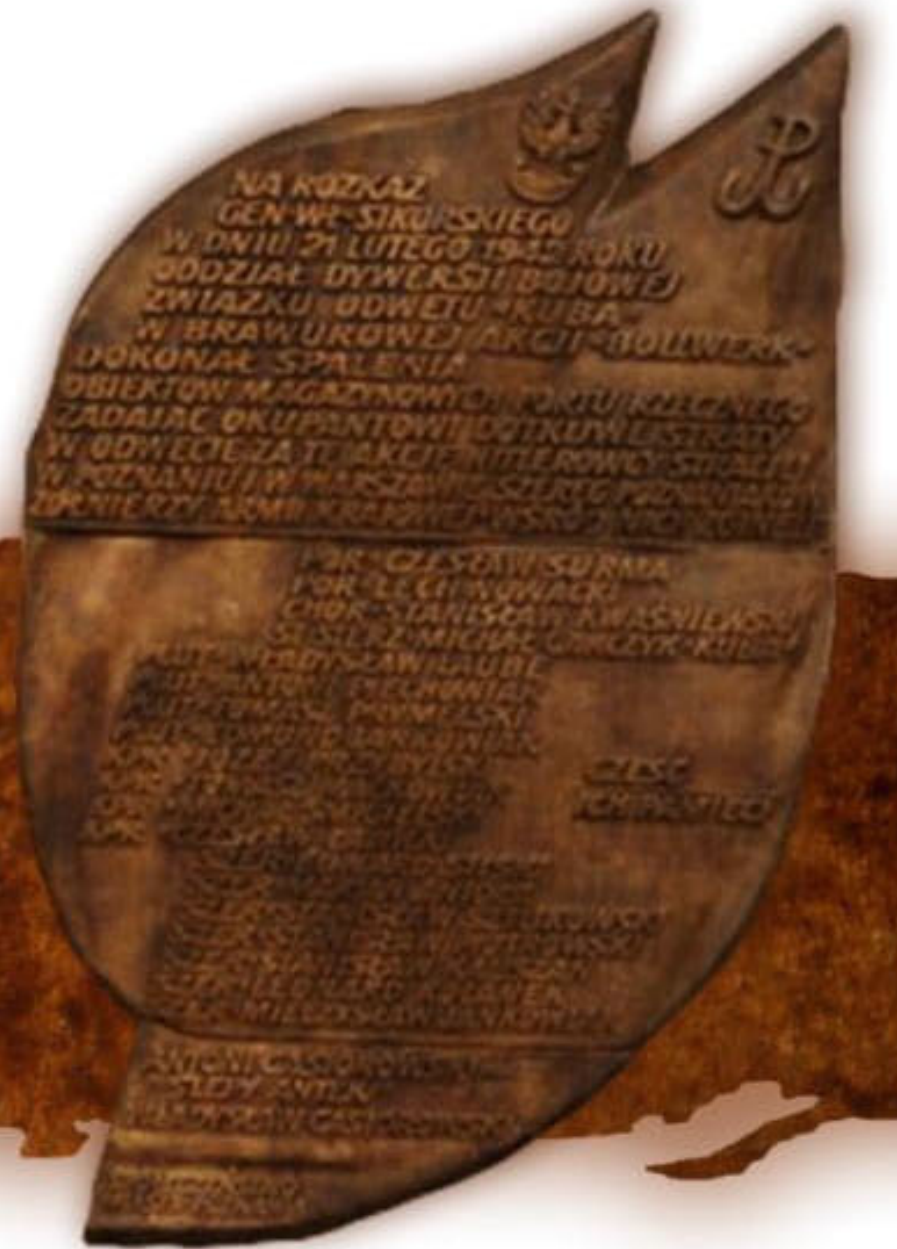

PROJEKT EDUKACYJNY

Bollwerk '42

PAMIĘTAMY

SZKOŁA PODSTAWOWA NR 25 Z ODDZIAŁAMI
INTEGRACYJNYMI I SPECJALNYMI IM.
BOHATERÓW MONTE CASSINO

Sprawozdanie z Projektu Edukacyjnego

Szanowni Organizatorzy,

dziękujemy, że mogliśmy być częścią tak wspaniałego projektu, który nie pozwala nam zapomnieć o tak ważnym dla lokalnego społeczeństwa wydarzeniu jakim była Akcja Bollwerk. W naszej szkole przeprowadzono specjalną lekcję historii przygotowaną przez nauczycieli przedmiotu, podczas której za pomoc dydaktyczną posłużyła specjalna prezentacja multimedialna zrobiona na tę okazję.

Dodatkowo wielu naszych uczniów wzięło udział w konkursie Bollwerk 42' Pamiętamy. Wybrane najlepsze prace przedstawione są w dalszej części prezentacji.

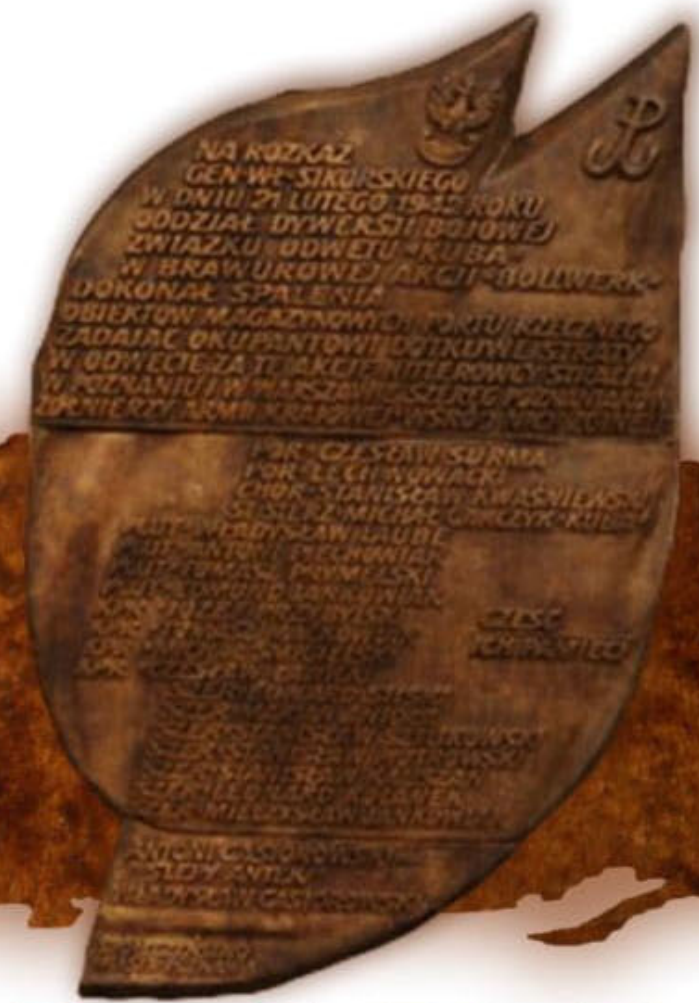
**Giwerski Bartosz
szkolny koordynator projektu**

**PREZENTACJA DO LEKCJI
HISTORII**

PROJEKT
EDUKACYJNY

Bollwerk '42

PAMIĘTAMY

UWAGA KONKURS!

- **Żeby wziąć udział w Konkursie zgłaszamy chęć udziału nauczycielowi,**
- **wybieramy jedną z podanych trzech form pracy,**
- **Termin wykonania pracy – 8.02.2021r.**

LITERATURA I ŹRÓDŁA

- Aleksandra Pietrowicz, IPN Poznań, Wielkopolskie Kierownictwo Związku Odwetu (1940-1942) i jego najgłośniejsza akcja - "Bollwerk"
- <http://poznan.ipn.gov.pl/download/85/76261/AleksandraPietrowiczAkcjaBollwerk2017.pdf>
- https://www.poznan.pl/mim/main/ruch-oporu-w-wielkopolsce-po-klescewczesniowej_p,24481,24495,24497.html
- M. Woźniak, "Ślepy Antek", bohater z Chwaliszewa, "Kronika Miasta Poznania" nr 1, 1995, s. 200-208
- <https://wbc.machbre.net/document/5744/slepy-antek-bohater-z-chwaliszewa.html>
- Poznańskie archiwum historii mówionej: Henryk Zielazek i Henryk Golimowski - wspomnienia
- <http://historiamowiona.poznan.pl/relacje/henryk-zielazek/>
- Port rzeczny w czasie II wojny światowej - zdjęcia
- https://fotopolska.eu/Poznan/b7105,Port_rieczny.html
- <https://polska-org.pl/7322250,foto.html?idEntity=7792759>

UWAGA KONKURS!

- **Praca plastyczna lub graficzna o tematyce historii akcji „Bollwerk” również w szerszym kontekście działań dywersyjnych przeprowadzanych na ziemiach polskich w czasie II wojny światowej. Przykładowe formy: lapbook, plakat,**
- **Wiersz patriotyczny,**
- **Opracowanie przez uczniów prezentacji multimedialnych lub przygotowanie gazetki szkolnej w wersji internetowej na temat przebiegu wydarzeń.**

▪ <https://www.youtube.com/watch?v=Fb89-LFhxKg>

KALENDARZ HISTORYCZNY 22 II AKCJA "BOLLWERK,,

<https://pozn.naszemiasto.pl/akcja-bollwerk-nad-warta-plonely-niemieckie-magazyny/ar/c1-1946274>

pomnik upamiętniający jeden z ważniejszych aktów walki z Niemcami w czasie II wojny światowej na terenie Kraju Warty – Akcję Bollwerk (niem. Bastion), zlokalizowany w Poznaniu przy ul. Estkowskiego, na terenie dawnego portu rzecznego nad Wartą, w pobliżu ul. Szyperskiej (Garbary).

KU PAMIĘCI!

- 21 lutego 1982 roku odsłonięto pomnik poświęcony uczestnikom Bollwerku nieopodal Mostu Chrobrego przy Warcie, realizacja zamierzenia nastąpiła ze składek mieszkańców Poznania. Projektantami byli M.Banasiewicz i J.Nowakowski
- W 2016 roku na Chwaliszewie powstał zaułek Ślepego Antka. To najmniejszy zaułek w Poznaniu, ale także symboliczny. /
- 21 lutego 2017 nastąpiło uroczyste nadanie imienia skwerowi położonemu przy ulicy Szyperskiej w Poznaniu. Oficjalna nazwa skweru to Skwer im. Bohaterów Akcji Bollwerk. https://pl.wikipedia.org/wiki/Skwer_Bohater%C3%B3w_Akcji_Bollwerk

- Śledztwo ruszyło następnego dnia. Wydawało się, że pomysł z upozorowaniem pożaru się udał i wprowadził w błąd niemiecką policję. Jednak specjalnie ściągnięci z Berlina funkcjonariusze gestapo rozpoczęli swoje dochodzenie i nie wzięli pod uwagę zapłonu od piecyka.
- W czerwcu 1943 roku aresztowano prawie 200 członków podziemia, w tym prawie wszystkich uczestników akcji Bollwerk. Poznańskie AK zostało doszczętnie rozbite. Większość informacji na temat uczestników akcji gestapo zdobyło od wszelkiej maści donosicieli i przesyłanych donosów.
- Również w czerwcu został aresztowany Ślepy Antek, ale nie doczekał on swojego procesu. Podczas przesłuchania rzucił się na jednego z gestapowców i, mimo kajdanek, przegryzł mu gardło. Został za to zakatowany

- **Towarzystwo z Chwaliszewa, czyli eka (po poznańsku banda) to szemrani kolesie, na bakier z prawem, lubiący wypić, kogoś pobić, okraść, ale z drugiej strony mający swój honor, pewne zasady moralne i poczucie patriotyzmu. Ślepy Antek, samozwańczy szef tego towarzystwa pracował jako woźnica w firmie Hartwig. Firma to z kolei miała swoje magazyny na Szyperskiej. Bywając tam codziennie znał doskonale topografię portu z jego zakamarkami i fyrtłami. Znał też oczywiście ludzi tam pracujących. Jego zadaniem było rozpoznanie terenu i zorganizowanie swojej eki do pomocy. Wywiązał się z tego znakomicie. Podobno następnego dnia po akcji z jednego z magazynów, gdzie przechowywane były gramofony zarekwirowane Polakom, dało się słyszeć Mazurka Dąbrowskiego. Stać miał za tym nie kto inny, jak Antek.**

Ślepy Antek, czy też Antek Ślepek, to ksywka Antoniego Gąsiorowskiego mieszkańca Chwaliszewa, dość podejrzanej poznańskiej dzielnicy. Pseudonim ten wziął się stąd, że Gąsiorowski stracił prawe oko w jakiejś knajpianej bójce. Jest też druga wersja, przytaczana przez rodzinę, że oko stracił wskutek nieszczęśliwego wypadku pracując w majątku hrabiego pod Poznaniem.

[https://pl.wikipedia.org/wiki/Antoni_G%C4%85siorowski_\(1901%E2%80%931943\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Antoni_G%C4%85siorowski_(1901%E2%80%931943))

Akcja Bollwerk była największym sukcesem poznańskiej Armii Krajowej. Za Poznaniem poszły kolejne akcje. Cel został osiągnięty jednak tylko symbolicznie. Zniszczenie magazynów nie wpłynęło na losy kampanii na wschodzie, a Rosjanie kompletnie tego nie docenili. Zresztą, jak innych operacji przeprowadzanych w ramach Związku Odwetu na zapleczu frontu niemiecko-sowieckiego

<https://plus.gloswielkopolski.pl/obowiazek-pamietania-bollwerk-najwieksza-akcja-poznanskiego-podziemia/ar/c5-14461543>

- Po rozpracowaniu wywiadowczym, w nocy z 20 na 21 lutego 1942 roku wspomnianych dwunastu członków oddziału przedostało się na tereny portu. W kilku magazynach podłożyli łatwopalne materiały i podpalili je. Aby Niemcy uznali pożar za wypadek, w jednym z budynków przygotowano elektryczny piecyk, który włączył się samoistnie i od niego zapaliły się leżące obok szmaty. Tak upozorowany pożar miała przekierować niemiecką policję na ślepy tor.
- Akcja przebiegła się zgodnie z planem i zakończona została sukcesem. Magazyny spłonęły. Niemcy oszacowali straty na 1,5 miliona ówczesnych marek.

**W AKCJI WZIEŁO UDZIAŁ BEZPOŚREDNIO DWUNASTU
KONSPIRATORÓW, DOWODZONYCH PRZEZ STARSZEGO
SIERŻANTA MICHAŁA GARCZYKA PS. KUBA. ZADANIEM
BYŁO PODPALENIE NIEMIECKICH MAGAZYNÓW.**

<https://bliskopolski.pl/historia-polski/ii-wojna-swiatowa/akcja-bollwerk/>

AKCJA DYWERSYJNA „BOLLWERK”

20-21.02.1942R.

- Po nawiązaniu stosunków z Sowietami w 1941 roku, generał Sikorski obiecał Stalinowi współpracę polegającą na wspieraniu Sowietów na zapleczu frontu niemiecko-sowieckiego.
- Współpraca ta zakładała tworzenie dywersyjnych oddziałów operujących na niemieckich tyłach i niszczeniu infrastruktury, magazynów, torów kolejowych, wykolejaniu pociągów kierowanych na wschód.

Oddziały te wchodziły w skład Związku Odwetu, organizacji stworzonej specjalnie w tym celu. Pierwszą tego typu akcją miało być dywersyjne przedsięwzięcie, które przeszło do historii jako akcja Bollwerk. Cała operacja, dokładnie zaplanowana i wykonana, miała miejsce w Poznaniu w nocy z 21 na 22 lutego 1942 roku, w porcie rzeczonym przy ulicy Szyperskiej. To tam Niemcy w magazynach zgromadzili olbrzymie ilości żywności, leków, mundurów, ciepłej odzieży, opon oraz futer i kożuchów. Wszystkie te rzeczy miały zostać przetransportowane na wschód, do walczących w Rosji oddziałów niemieckich

Akcja „Bollwerk” była akcją dywersyjno-sabotażową wielkopolskiego Oddziału Dywersji Bojowej, który należał do formacji o nazwie Związek Odwetu działającego w ramach struktur wojskowych Polskiego Państwa Podziemnego

OKUPACJA W KRAJU WARTY

- Od września 1939 do maja 1940 roku przeprowadzono eksterminację polskich elit społecznych i politycznych, przez egzekucje i wysyłanie do obozów koncentracyjnych. Jej ofiarą padło 15 tys. osób w kraju Warty.
- Niemcy rozpoczęli też wysiedlanie Polaków z Wielkopolski do środkowej Polski i od października 1939 do marca 1941 roku wypędzono z domów 250 tysięcy Polaków.
- Już 4 listopada zostało wydane zarządzenie nakazujące Polakom i Żydom kłanianie się Niemcom, kilka dni później następne -zabraniające Polakom zmiany miejsca zamieszkania, wyznaczono też godziny, w których wolno było tym ostatnim dokonywać zakupów artykułów spożywczych. Niemcy w sklepach mieli być zawsze obsługiwani przed Polakami.
- <https://plus.gloswielkopolski.pl/okupacja-w-kraju-warty-dla-polakow-nie-mialo-byc-miejsca/ar/c1-14420757>

Arthur Greiser (trzeci od lewej) przed Zamkiem w Poznaniu

OKUPACJA W KRAJU WARTY

- **Arthur Greiser, który objął bezwzględne rządy w Poznaniu, jako namiestnik Rzeszy w Kraju Warty, nie ukrywał, że „zniemczenie Warthegau oznacza według niego, że żaden inny naród oprócz narodu niemieckiego nie ma prawa tam mieszkać. To jest różnica między jego kolonizacją, a starą kolonizacją Bismarckowską”. Według niego „element polski musi być wytępiony”, a do tego „należy unikać wszelkich gestów przyjaźni wobec Polaków, a nienawiść wobec nich powinna być zasiana w każdym niemieckim sercu. Bóg pomógł nam podbić naród polski, który musi zostać zniszczony...”**

- **Na ulice opuszczonego przez wojsko i policję Poznania, pierwszy niemiecki oddział rozpoznawczy wjechał 10 września - tworzyło go czternastu motocyklistów ze 148 Pułku Grenzschtzu.**
- **Straż Obywatelska - polska formacja porządkowa tych dni - nie strzelała: nie było żadnych szans na obronę miasta, pozbawionego wojska przed nadciągającą armią wroga.**
- **Pierwszym niemieckim komendantem miasta został w tym dniu rotmistrz Moritz Ratibor.**
- **14 września do Poznania przyjechał jego przyszły kat i władca, Arthur Greiser.**

POZNAŃ 1 WRZEŚNIA 1939

- 1 września na Poznań spadły pierwsze bomby - niemieckie bombowce bombardowały lotnisko Ławica, stację kolejową w Kiekrzu, rejon Dworca Głównego, jeżyckie i wildeckie koszary, Garbary, Poczta Główną, mosty i liczne domy mieszkalne.
- Zginęło od razu i w krótkim czasie w wyniku ran co najmniej 238 osób.
- Niemieccy dywersanci ostrzelali też cywili w rejonie Dworca Głównego.
- Pierwsze polskie oddziały wojskowe opuszczały miasto 2 września, a trzy dni później wysadzono mosty.

- **II wojna światowa rozpoczęła się 1 września 1939 roku od ataku Niemiec na Polskę. 3 września w stanie wojny z Niemcami były już Francja i Wielka Brytania.**
- **Wcześniej ZSRR na mocy tajnego paktu Ribbentrop-Mołotow dokonały razem z Niemcami podziału strefy wpływów w Europie Środkowowschodniej. Efektem tego był atak ZSRR na Polskę dokonany 17 września 1939 roku.**
- **Stronami konfliktu w II wojnie światowej były Państwa Osi, czyli głównie Niemcy, Włochy i Japonia. Przeciwko nim walczyli alianci, czyli m.in. Wielka Brytania, Francja, Polska, a od 1941 roku USA i ZSRR.**

Pełny komunikat o wybuchu II Wojny Światowej – YouTube
<https://www.youtube.com/watch?app=desktop&v=eVLOPlaENOA>

**1 września
1939 roku
rozpoczęła się
II wojna światowa**

ETAP I – STYCZEŃ – LUTY 2021 R.

- **przygotowanie konkursu plastycznego o tematyce historii akcji „Bollwerk” również w szerszym kontekście działań dywersyjnych przeprowadzanych na ziemiach polskich w czasie II wojny światowej. Przykładowe formy: lapbook, plakat.**
- **przeprowadzenie szkolnej akcji pisania patriotycznych wierszy,**
- **opracowanie przez uczniów prezentacji multimedialnych lub przygotowanie gazetki szkolnej w wersji internetowej na temat przebiegu wydarzeń.**

CELEM PROJEKTU JEST:

- **upowszechnienie wśród uczniów, nauczycieli i społeczności lokalnej wiedzy o historii akcji „Bollwerk”, które było największym i najbardziej spektakularnym atakiem ruchu oporu w Wielkopolsce w czasie II wojny światowej,**
- **przygotowanie do upamiętnienia przyszłorocznej 80. rocznicy akcji „Bollwerk”,**
- **wychowanie w duchu patriotyzmu oraz wzmocnienie więzi lokalnych, identyfikacji z miejscem pochodzenia, jego dziedzictwem kulturowym,**
- **kształtowanie u uczniów poczucia przynależności do społeczności szkolnej i regionu,**
- **nawiązanie współpracy między szkołami publicznymi Miasta Poznania, integracja społeczności uczniowskiej.**

ETAP I – STYCZEŃ – LUTY 2021 R.

- **przygotowanie konkursu plastycznego o tematyce historii akcji „Bollwerk” również w szerszym kontekście działań dywersyjnych przeprowadzanych na ziemiach polskich w czasie II wojny światowej. Przykładowe formy: lapbook, plakat.**
- **przeprowadzenie szkolnej akcji pisania patriotycznych wierszy,**
- **opracowanie przez uczniów prezentacji multimedialnych lub przygotowanie gazetki szkolnej w wersji internetowej na temat przebiegu wydarzeń.**

CELEM PROJEKTU JEST:

- **upowszechnienie wśród uczniów, nauczycieli i społeczności lokalnej wiedzy o historii akcji „Bollwerk”, które było największym i najbardziej spektakularnym atakiem ruchu oporu w Wielkopolsce w czasie II wojny światowej,**
- **przygotowanie do upamiętnienia przyszłorocznej 80. rocznicy akcji „Bollwerk”,**
- **wychowanie w duchu patriotyzmu oraz wzmocnienie więzi lokalnych, identyfikacji z miejscem pochodzenia, jego dziedzictwem kulturowym,**
- **kształtowanie u uczniów poczucia przynależności do społeczności szkolnej i regionu,**
- **nawiązanie współpracy między szkołami publicznymi Miasta Poznania, integracja społeczności uczniowskiej.**

PROJEKT EDUKACYJNY BOLLWERK `42 PAMIETAMY

- Organizator: Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi nr 40 im. Mieszka I w Zespole Szkolno – Przedszkolnym nr 4 w Poznaniu
- Zaprasza szkoły podstawowe Miasta Poznania do wspólnej akcji upamiętnienia i szerzenia wiedzy na temat akcji „Bollwerk” - ważnego dla historii Poznania wydarzenia z lutego 1942 roku. poprzez organizację różnego rodzaju przedsięwzięć, konkursów, lekcji historii, których celem będzie utrwalenie historii lokalnych bohaterów, żołnierzy Armii Krajowej i zwrócenie uwagi na dziedzictwo kulturowe naszej Małej Ojczyzny.
- Projekt realizowany jest pod Honorowym Patronatem Prezydenta Miasta Poznania.

**PRACE PLASTYCZNE
NASZYCH UCZNIÓW**

79 ROCZNICA AKCJI BOLLWERK

Akcja sabotażowo-dywersyjna Bollwerk została przeprowadzona w nocy z 20 na 21 lutego 1942 r. na terenie portu rzecznego w Poznaniu.

Dwunastu żołnierzy AK i pięciu mieszkańców Chwaliszewa podpaliło niemieckie magazyny w porcie rzecznym, w których znajdowała się żywność i munizioni wojskowe.

W wyniku śledztwa przez Gestapo aresztowani zostali wszyscy uczestnicy akcji, niektórzy z nich zostali straceni.

Pomnik Akcji Bollwerk
w Poznaniu.

Upamiętniający jeden
z ważniejszych aktów walki
z Niemcami w czasie II wojny
światowej.

Pomnik odsłonięto:

21 lutego w 1982 r.

Projektantami byli:

M. Banasiewicz i J. Nowakowski

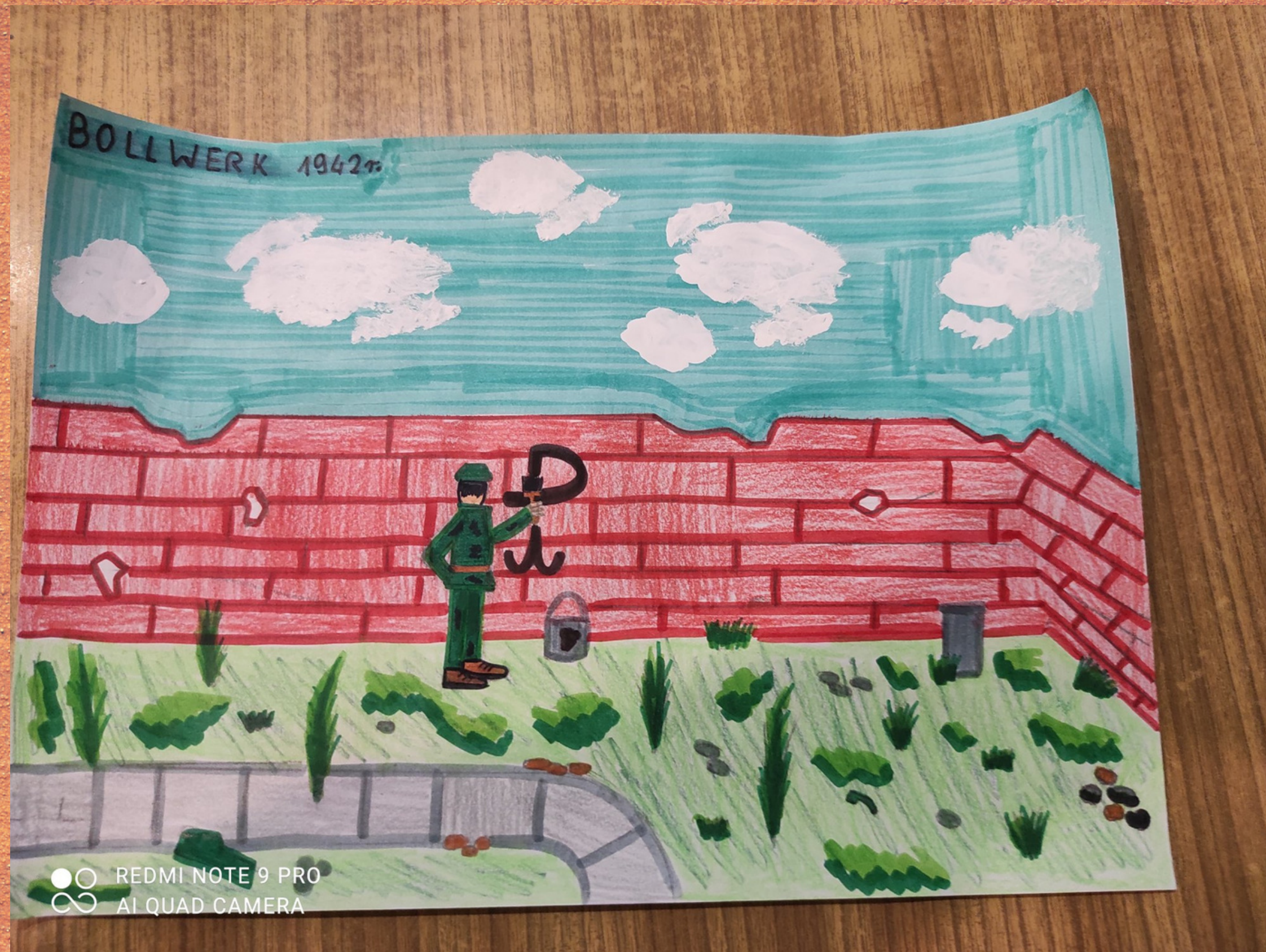
Miejsce: ul. Estkowskiego

Miejscowość: Poznań

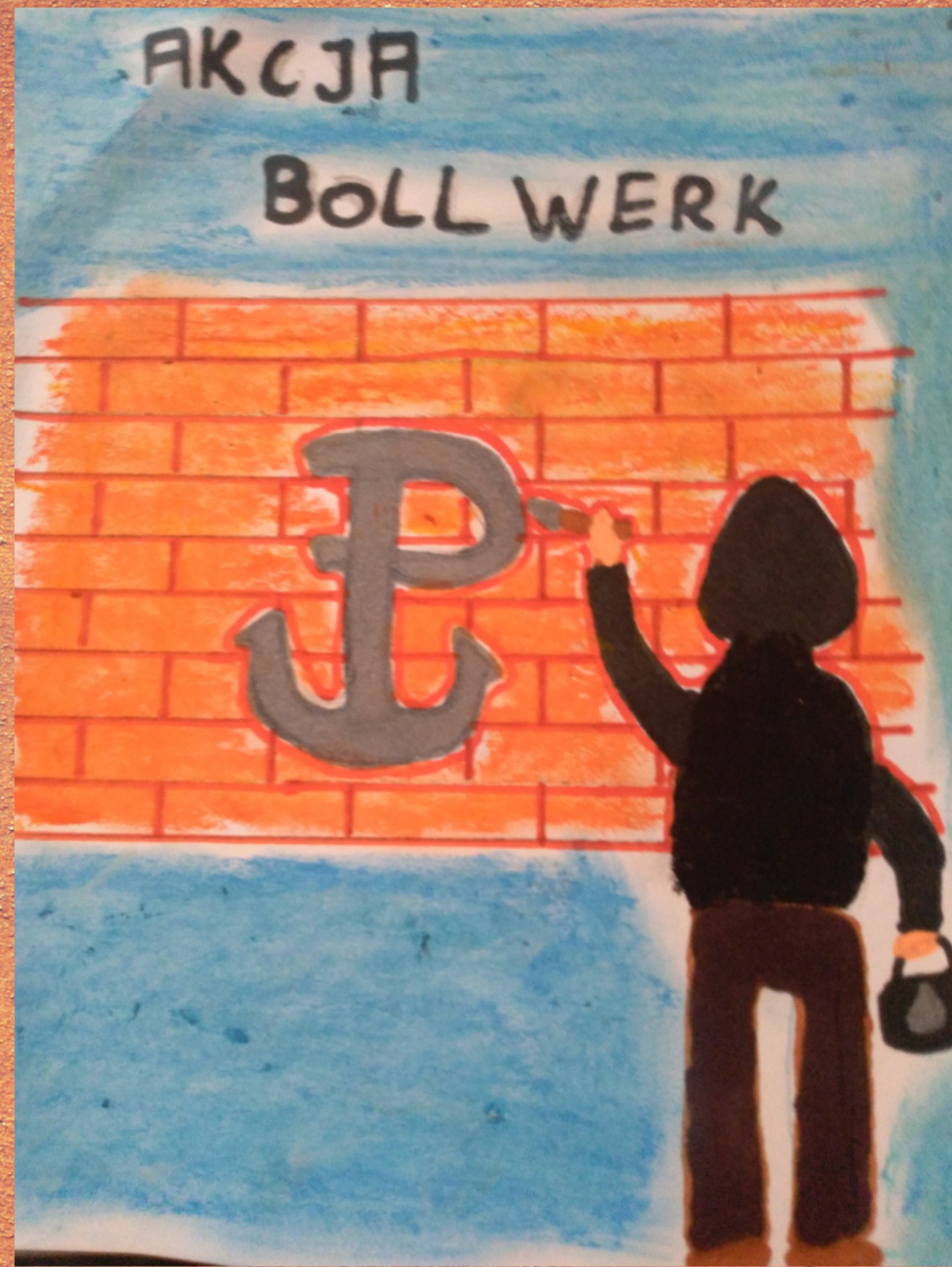
Fundatorzy: mieszkańcy
Poznania.

Alex Ćwikliński 6a

Alex Ćwikliński

Stanisław Stachowiak

Filip Grzeczka

Bartek Mikołajczak

ZGROMADZONE TAM WAZNE STRATEGICZNE ZAPASY PRZEZNACZONE DLA WALCZĄCYCH NA FRONCIE WSCHODNIM WOJSK NIEMIECKICH.
NIEMAL WSZYSCY UCZESTNICY AKCJI ZOSTALI ARESZTOWANI PRZEZ TAJNĄ POLICJĘ PAŃSTWOWĄ (GESTAPO) I PO BRUTALNYM ŚLEDZTWIE ZAMORDOWANI W NIEMIECKICH WIĘZIENIACH LUB OBOZACH.

PP

ANTONI GASTOROWSKI

Antoni Gąsiorowski "Słepy Antek"

PP

Oliwia Polna

**WIERSZE
NASZYCH UCZNIÓW**

Wróg bez kapoty

Kiedy to w lutym 1942-go w Kraju Warty

Greiser i Niemcy rozdawali karty

Nasz Ruch Oporu podpalił jedzenie i wroga mundury

By zimą osłabić nazistowskie siły

By broń gestapowca nie znalazła kabury

Bracia z Armii Krajowej zmyślnie planowali

Szyki okupanta solennie pokrzyżowali

To prezent Polskich Patriotów dla potomnych

Czym ucieszyli serca Polaków Niezłomnych

Amadeusz Szwarc

„Bollwerk”

**Druga wojna się zaczęła,
trzecia jesień już minęła.
Pewien Antek z Chwaliszewa,
zrobi coś czego się Niemiec nie spodziewa.
Zwołał kumpli do pomocy,
by zrobili sabotaż w nocy.
Bo kto inny jak nie oni,
eka z fyrtla, gdzie rządzi Antoni.
Podpalić magazyn zamiar mieli,
I w nocy przed rozpoczęciem niedzieli,
upozorować pożar im się udało,
choć kosztowało to ich niemało.**

**Mimo, iż but był podkuty,
Bo nadszedł już luty,
Niemcy w pożar nie uwierzyli,
i karę straszną Polakom wymierzili.
Lecz mimo wszystko warto było,
bo tak się po tym zdarzeniu złożyło,
że inni mieszkańcy kraju naszego,
zrobili dla Polski wreszcie coś dobrego.
Ten wyczyn, niemały, nie został doceniony,
przez Rosjan, choć przecież dla nich był robiony.
Dziś więc, ten sukces poznaniaków wspominamy,
i hołd Armii Krajowej z uznaniem składamy.**

**Na cześć dzielnego Antka, ktoś mądry postanowił,
że zaułek jego imieniem nazwie, i tak też zrobił.
Dziś jest on najmniejszym spośród zaułków Poznania,
lecz jest świetnym miejscem do przeszłości rozpatrywania.**

NATALIA KUPIEC

Prezentacje Multimedialne naszych uczniów

Historia akcji „Bollwerk”

Namiestnik Kraju Warty- Arthur Greiser

W 1939 roku po napaści Niemiec na Polskę namiestnikiem Kraju Warty był Arthur Greiser, który otrzymał od Hitlera zadanie włączenia Wielkopolski do Trzeciej Rzeszy i jej **zniemczenia**.

Arthur Greiser, za główny cel postawił sobie **oczyszczenie Poznania i okolic z Polaków oraz wyniszczenie narodu polskiego**.

Działania Arthura Greisera - namiestnika Rzeszy w Kraju Warty

- dyskryminacja narodu polskiego poprzez uznanie i głoszenie jego niższości- kulturalnej i społecznej
- inicjowanie i dokonywanie pojedynczych oraz zbiorowych mordów na Polakach
- prześladowanie i zagładę ludności żydowskiej
- znęcanie się nad ludnością polską przez pozbawianie wolności, przymusowe wysiedlanie oraz germanizację, zwłaszcza dzieci
- rabunek i konfiskatę mienia obywateli polskich
- wprowadzenie segregacji rasowej w podległym mu Kraju Warty, której skutkiem była polityczna, ekonomiczna, społeczna i kulturalna degradacja Polaków
- prześladowanie obywateli polskich przez ograniczenie możliwości swobodnego uprawiania kultu religijnego
- eksploatację siły roboczej ludności polskiej i wykorzystanie jej w budowie potencjału wojennego III Rzeszy
- planowe zniszczenie podstaw życia kulturalnego narodu polskiego

KRAJ WARTY

Wielkopolska i okolice zostały włączone po niemieckiej agresji w 1939 roku do terytorium III Rzeszy jako **Kraj Warty**

Działania Polskich konspiratorów- Akcja „Bollwerk”

Akcja „Bollwerk” była najgłośniejszym atakiem konspiratorów na niemieckich okupantów w Wielkopolsce. Była to największa akcja dywersyjno-sabotażowa polskiego państwa podziemnego w Poznaniu.

Celem akcji „Bollwerk” było podpalenie niemieckich magazynów i zniszczenie wszystkich zgromadzonych tam zapasów okupanta takich jak: żywności, umundurowania, ciepłej odzieży, które miały być wysłane na front wschodni.

Przygotowania do akcji "Bollwerk"

Po uzyskaniu zgody na przeprowadzenie akcji, której **nadano kryptonim "Bollwerk,"** można było przystąpić do konkretnych działań przygotowawczych. Przeprowadzono między innymi drobiazgowo topograficzne rozpoznanie terenu portu. Akcja ta została przygotowana i przeprowadzona na rozkaz **Naczelnego Wodza generała Władysława Sikorskiego,** który walczył o wolność i sprawiedliwość dla Polski.

Gen. Władysław Eugeniusz Sikorski

*„Bóg patrzy w moje serce.
Widzi i zna moje intencje oraz zamiary,
które są czyste i rzetelne.
Jedynym moim celem jest wolna,
sprawiedliwa i wielka Polska.”*

ŚLEDZTWO I KONSEKWENCJE AKCJI

Śledztwo ruszyło następnego dnia. Początkowo Niemcy nie podejrzewali podpalenia. Polacy zorganizowali bowiem wszystko w sposób bardzo przemyślany. Wydawało się, że pomysł z upozorowaniem pożaru się udał i wprowadził w błąd niemiecką policję. Jednak specjalnie ściągnięci z Berlina funkcjonariusze gestapo rozpoczęli swoje dochodzenie i nie wzięli pod uwagę zapłonu od piecyka.

W wyniku śledztwa przeprowadzonego przez Gestapo aresztowani zostali wszyscy uczestnicy akcji, niektórzy z nich zostali straceni, m.in. **Antoni Gąsiorowski i Michał Garczyk**.

Ślepy Antek, ale nie doczekał on swojego procesu. Podczas przesłuchania rzucił się na jednego z gestapowców i, mimo kajdanek, przegryzł mu gardło. Został za to zakatowany.

W czerwcu 1943 roku aresztowano prawie 200 członków podziemia, w tym prawie wszystkich uczestników akcji Bollwerk. Poznańskie AK zostało doszczętnie rozbite. Większość informacji na temat uczestników akcji gestapo zdobyło od wszelkiej maści donosicieli i przesyłanych donosów.

W grudniu 1943 roku jedenastu akowców zostało powieszonych w więzieniu przy Młyńskiej, kolejni aresztowani trafili do obozów koncentracyjnych, gdzie część z nich zginęła. **Obóz przeżył tylko Roch Kowalski, jedyny bezpośredni uczestnik akcji.**

Walka z okupantem - przebieg Akcji „Bollwerk”

Po rozpracowaniu wywiadowczym, w nocy z 20 na 21 lutego 1942 roku polscy konspiratorzy przedostali się na tereny portu. W kilku magazynach podłożyli łatwopalne materiały i podpálili je.

Aby Niemcy uznali pożar za wypadek, w jednym z budynków przygotowano elektryczny piecyk, który włączył się samoistnie i od niego zapaliły się leżące obok materiały łatwopalne. Polacy chcieli upozorować pożar tak, by policja niemiecka nie miała podstaw do podejrzeń o sabotaż.

Tak upozorowany pożar miał przekierować niemiecką policję na ślepy tor.

Akcja przebiegła zgodnie z planem i zakończona została sukcesem. Magazyny spłonęły.

Niemcy oszacowali straty na 1,5 miliona ówczesnych marek.

cd. Polscy bohaterowie zasłużeni w Akcji „Bollwerk”

Antoni Gąsiorowski - pseudonim „Ślepy Antek” - chwaliszewski juchta, herszt chwaliszewskiej eki, woźnica, członek AK, bojownik o wolność podczas okupacji niemieckiej, bohater legendy miejskiej.

W 2016 roku na Chwaliszewie powstał zaułek „Ślepego Antka”.

Polscy bohaterowie zasłużeni w Akcji „Bollwerk”

W akcji wzięło udział bezpośrednio **dwunastu żołnierzy Armii Krajowej**, których dowódcą był **starszy sierżant Michała Garczyk pseudonim „Kuba”** oraz **pięciu mieszkańców Chwaliszewa.**

CZEŚĆ ICH PAMIĘCI

W 1982 r. mieszkańcy Poznania ufundowali tablicę przy ul. Estkowskiego, tuż przy porcie rzeczonym, upamiętniającą to wydarzenie. Od tego czasu, co roku odbywają się pod nią uroczystości upamiętniające akcję i tych, którzy ją zorganizowali i przyplacili ją życiem.

Napis na nim głosi: „Na rozkaz generała Władysława Sikorskiego, w dniu 21 lutego 1942 roku Oddział Dywersji Bojowej Związku Odwetu „Kuba”, w brawurowej akcji „Bollwerk” dokonał spalenia obiektów magazynów portu rzecznego, zadając okupantowi dotkliwe straty. W odwecie za tę akcję hitlerowcy stracili w Poznaniu i w Warszawie szereg poznaniaków, żołnierzy Armii Krajowej”. Na pomniku widnieją nazwiska wszystkich uczestników akcji.

Namiestnik Kraju Warty- Arthur Greiser skazany na śmierć

Za wcielanie w życie ludobójczych idei w Kraju Warty spotkała go najwyższa kara. W maju 1945 r., czyli cztery miesiące po ucieczce z Warthegau, został aresztowany przez wojska amerykańskie w Austrii. Kilka miesięcy później przekazano go Polakom. 9 lipca 1946 r. Najwyższy Trybunał Narodowy w Poznaniu skazał go na śmierć przez powieszenie.

Został stracony 21 lipca 1946 r. na stoku poznańskiej Cytadeli w ostatniej publicznej egzekucji w Polsce.

Weronika Płachecka

Akcja „Bollwerk”

Poznań, 20/21 lutego 1942 r.

Akcja Bollwerk była największym sukcesem poznańskiej Armii Krajowej. Za Poznaniem poszły kolejne akcje. Cel został zrealizowany jednak tylko symbolicznie.

Działo się to w Polsce pod okupacją niemiecką

*Akcja ta miała miejsce w Poznaniu w dzielnicy
Chwaliszewo*

*Miało to skutki zniszczenia niemieckich
magazynów, i późniejsze aresztowanie
wszystkich uczestników akcji.*

Michał Garczyk

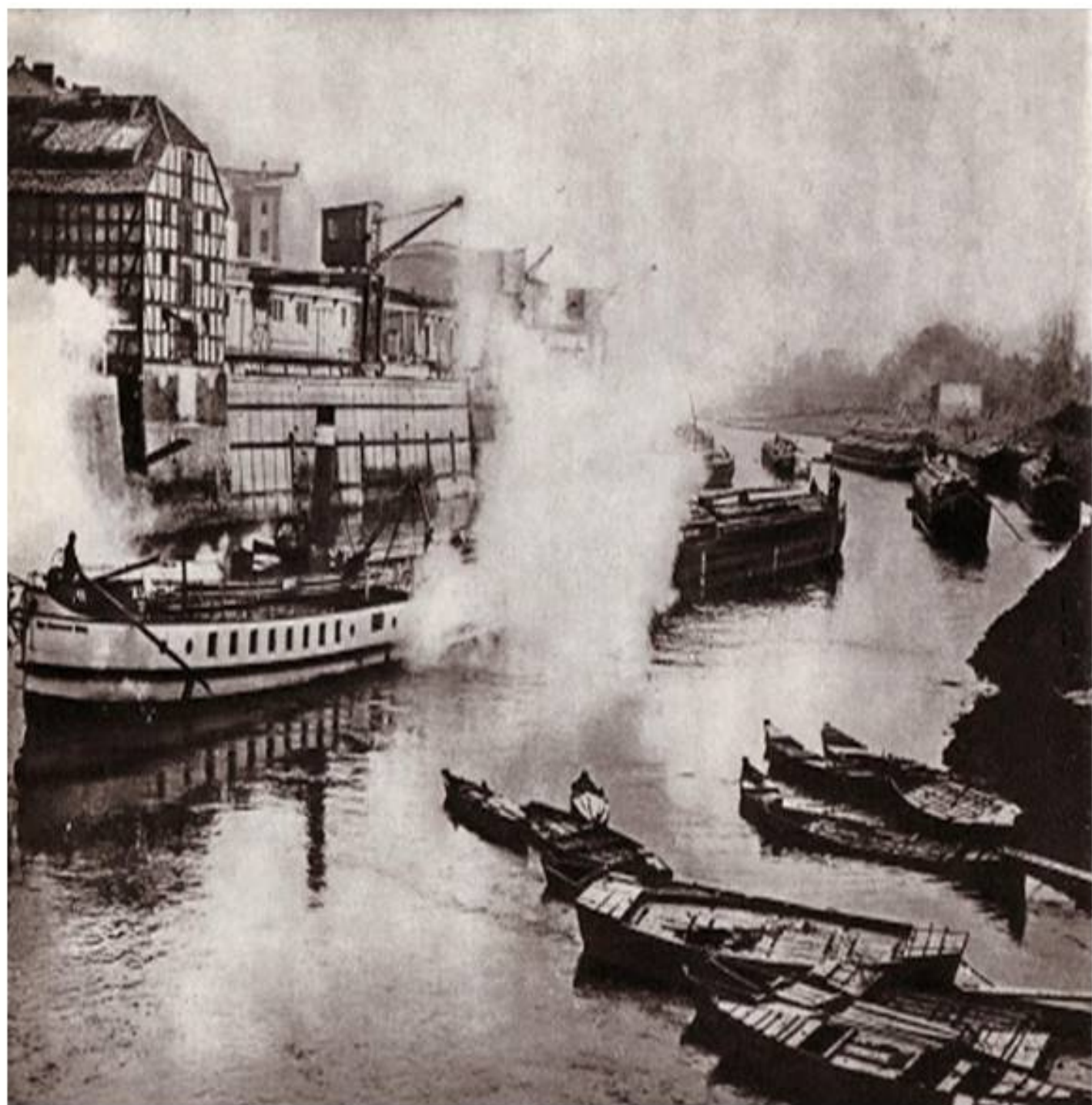
- Urodził się on 28 września roku 1900 lub (1901) w Winiarach które obecnie są dzielnicą Poznaniem.
- W Poznaniu do 1913 uczęszczał do szkoły powszechnej rozpoczął również naukę zawodu w firmie Siemens którą kontynuował następnie w Berlinie.
- Jesienią 1918 powołany do armii niemieckiej, z której zdezerterował by powrócić do Poznania i wziąć udział w powstaniu wielkopolskim (1918–1919). Podczas powstania służył w jednostkach łączności. Brał udział w wojnie polsko-bolszewickiej (1919–1920), awansował na stopień kaprała.

Antoni Gąsiorowski

Antoni Gąsiorowski „Ślepy Antek” został aresztowany 25 czerwca 1943 r. podczas gdy był rozładunek wozu. Skutego Antka przewieziono do siedziby gestapo przy ul. Młyńskiej. Przesłuchiwano go z rękami do tyłu. W pewnym momencie jeden z tych którzy go aresztowali pchnął Gąsiorowskiego w stronę osób prowadzących przesłuchanie. Antek rzucił się wtedy na policjanta i przegryzł mu gardło. W nocy został poddany brutalnemu śledztwu i skatowany.

PORT

*Port rzeczny w
Poznaniu który został
spalony podczas akcji
Bollwerk.*

SKWER

21 lutego 2017 nastąpiło uroczyste nadanie imienia skwerowi położonemu przy ulicy Szyperskiej w Poznaniu. Oficjalna nazwa skweru to Skwer im. Bohaterów Akcji Bollwerk.

ROZCHYN BOLLWERK

*75 lat temu w nocy z 20 na 21 lutego 1942 r.
dwunastoosobowy oddział żołnierzy plutonu lotnego
Wielkopolskiego Kierownictwa Związku Odwetu ZWZ-
AK pod dowództwem st. sierż. Michała Garczyka
„Kuby” podpalił niemieckie magazyny żywności broni
i umundurowania znajdujące się w porcie nad Wartą.*

W 1982 roku mieszkańcy miasta ufundowali przy ul. Estkowskiego Pomnik Akcji Bollwerk zaprojektowany przez M. Banasiewicza i J. Nowakowskiego.

Paulina Kołcz

Mamy nadzieję, że prace przygotowane przez naszych uczniów Państwu się podobały i dziękujemy za uwagę.